

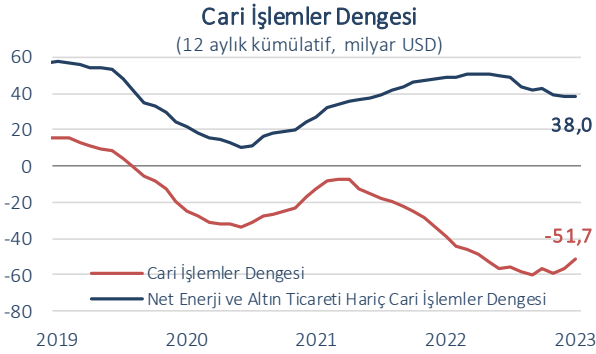

Eylül'de ithalat yıllık bazda %14,6 azaldı.

TÜİK tarafından yayımlanan verilere göre Eylül ayında ihracat yıllık bazda %0,5 azalarak 22,5 milyar USD olurken, aynı dönemde ithalat %14,6 gerileyerek 27,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece bu dönemde dış ticaret açığı yıllık bazda %47,8 daralarak 5 milyar USD oldu. İhracatın ithalatı karşılama oranı Eylül'de %81,8 düzeyiyle Ekim 2021'den bu yana en yüksek seviyesini gördü.

Cari işlemler hesabı 1,9 milyar USD fazla verdi.

Eylül ayında cari işlemler hesabında 1,9 milyar USD ile Ekim 2021'den bu yana en yüksek fazla kaydedildi. Bu gelişimde ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret dengesinin 3,7 milyar USD ile Kasım 2021'den bu yana en düşük açığı vermesi etkili oldu. Bu dönemde turizm gelirlerinin sezon sonuna gelinmesine karşılık olumlu görünümünü sürdürmesi de cari denge görünümünü destekledi. Eylül ayında parasal olmayan altın ithalatı 1,4 milyar USD ile Nisan ayından bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşirken, altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı (7,1 milyar USD) son 1 yılın en yüksek fazlasını verdi. Böylece, 12 aylık kümülatif cari açık Eylül ayı itibarıyla 51,7 milyar USD düzeyine geriledi.

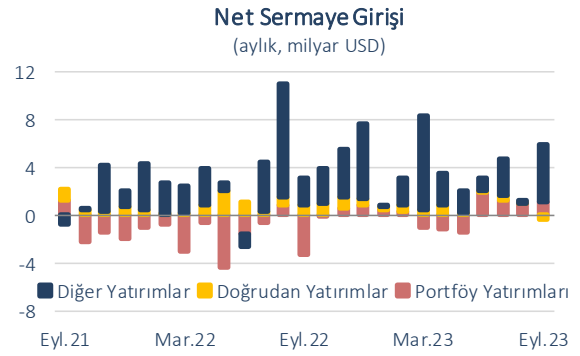

Doğrudan yatırımlarda sermaye çıkışı kaydedildi.

Eylül'de yurt içine yönelik net doğrudan yatırımlar kaleminde 337 milyon USD ile Ekim 2020'den bu yana ilk kez sermaye çıkışı kaydedildi. Bu dönemde yurt içine yönelik gayrimenkul yatırımları yıllık bazda %50,7 gerileyerek 232 milyon USD oldu. Böylece, yılın ilk 9 ayında kaydedilen net doğrudan yatırımlar önceki yılın aynı dönemine göre %64,7 azalarak 2,3 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

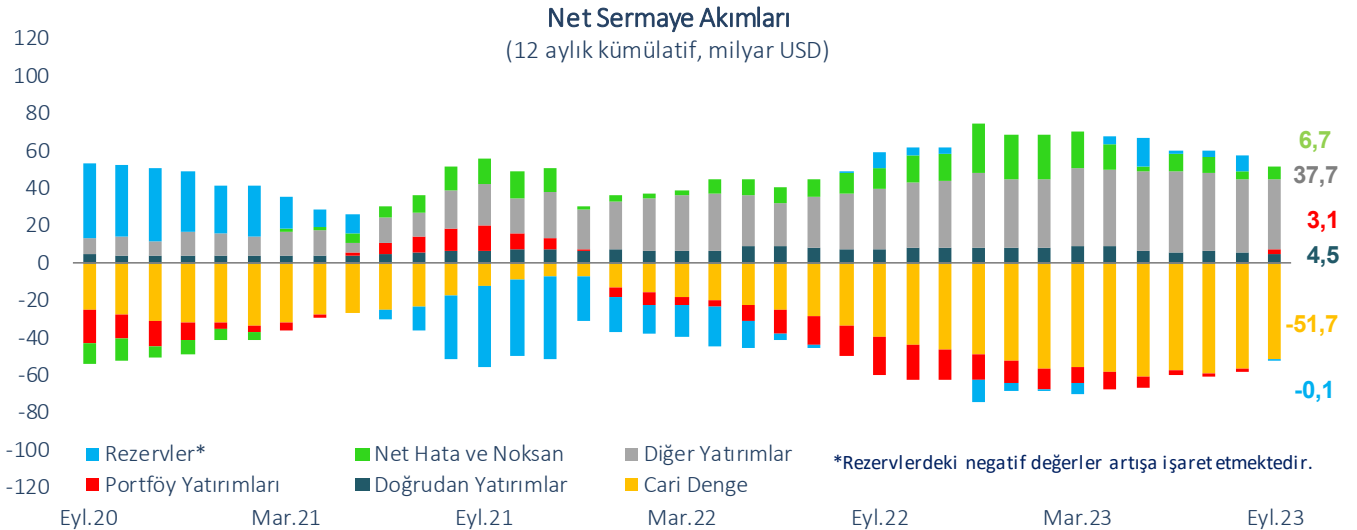
Portföy yatırımlarında olumlu seyir devam etti.

Portföy yatırımlarında Haziran'da başlayan net sermaye girişi, Eylül'de 1 milyar USD ile devam etti. Bu dönemde portföy yatırımlarında net yükümlülük oluşumu (1,7 milyar USD) Eylül 2021'den bu yana en yüksek seviyede gerçekleşti. Pay senedi ve borç senedi piyasalarındaki ayrışmanın devam ettiği Eylül'de, yurt dışı yerleşikler borç senetleri piyasasında 1,9 milyar USD net alım, hisse senedi piyasasında ise 263 milyon USD net satım gerçekleştirdi.

Diğer yatırımlarda net sermaye girişi ivme kazandı.

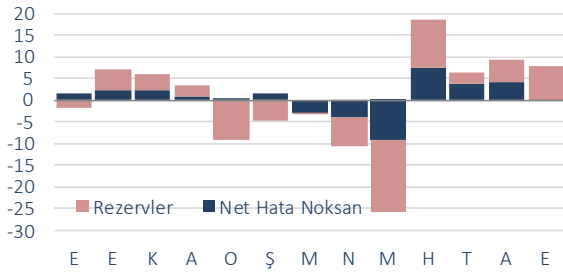
Eylül ayında diğer yatırımlar kaleminde 4,9 milyar USD ile son 6 ayın en yüksek sermaye girişi kaydedildi. Böylece, diğer yatırımlarda yılın ilk 9 ayında gerçekleşen toplam net sermaye

*Rezervlerdeki negatif değerler artışa işaret etmektedir.

girişi 24,4 milyar USD seviyesine ulaştı. Eylül'de yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduatları 3,3 milyar USD azalırken, yurt dışı bankaların yurt içindeki efektif ve mevduatları 414 milyon USD artış kaydetti. Bu dönemde bankacılık sektörü, diğer sektörler ve genel hükümet yurt dışından sırasıyla 1,6 milyar USD, 354 milyon USD ve 152 milyon USD net kredi kullanımı gerçekleştirdi. 12 aylık kümülatif verilere göre, bankacılık sektöründe ve diğer sektörlerde uzun vadeli borç çevirme oranı sırasıyla %93,5 ve %99 oldu.

Rezervler ve Net Hata Noksan
(aylık, milyar USD)

Rezerv varlıklar ve net hata noksan...

Eylül ayında rezerv varlıklar 7,7 milyar USD ile son 3 ayın en hızlı artışını kaydetti. Böylece rezerv varlıklarda yılsonundan bu yana kaydedilen toplam düşüş 11 milyar USD düzeyine geriledi. Eylül'de net hata ve noksan kalemindeki sermaye girişi 208 milyon USD oldu.

Beklentiler...

Eylül'de dış ticaret açığındaki gerileme ve turizm gelirlerindeki güçlü görünüm paralelinde cari işlemler hesabı fazla verdi. Ticaret Bakanlığı'nın açıkladığı öncü verilere göre ise Ekim ayında dış ticaret açığı 6,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Türkiye'nin ihracat pazarlarında ekonomik aktivitenin seyrini gösteren ihracat iklim endeksinin Ekim'de bu yılın en düşük seviyesine inmesi ihracat pazarlarındaki zayıf seyrin sürdüğünü gösteriyor. Son haftalarda jeopolitik gelişmelere karşılık küresel talebe ilişkin endişelerin etkisiyle gerileyen petrol fiyatlarının ve altın ithalatının önümüzdeki dönemdeki seyri cari denge görünümü açısından yakından izlenmeye devam edilecek.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Eylül 2023	Ocak - Eylül 2022	2023	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	1.876	-38.212	-40.835	6,9	-51.709
Dış Ticaret Dengesi	-3.657	-67.898	-72.260	6,4	-93.962
Hizmetler Dengesi	6.253	37.551	39.769	5,9	51.883
Seyahat (net)	5.033	28.579	32.010	12,0	40.748
Birincil Gelir Dengesi	-851	-7.263	-8.653	19,1	-10.170
İkincil Gelir Dengesi	131	-602	309	-	540
Sermaye Hesabı	-23	-23	-167	626,1	-179
Finans Hesabı	2.061	-17.638	-39.596	124,5	-45.150
Doğrudan Yatırımlar (net)	337	-6.449	-2.279	-64,7	-4.508
Portföy Yatırımları (net)	-1.018	14.703	-1.947	-	-3.122
Net Varlık Edinimi	639	3.481	1.870	-46,3	2.884
Net Yükümlülük Oluşumu	1.657	-11.222	3.817	-	6.006
Hisse Senetleri	-263	-3.341	-165	-95,1	-862
Borç Senetleri	1.920	-7.881	3.982	-	6.868
Diğer Yatırımlar (net)	-4.921	-27.097	-24.412	-9,9	-37.668
Efektif ve Mevduatlar	-3.600	-18.557	-18.233	-1,7	-35.574
Net Varlık Edinimi	-3.251	5.616	4.446	-20,8	-7.666
Net Yükümlülük Oluşumu	349	24.173	22.679	-6,2	27.908
Merkez Bankası	-53	7.292	13.488	85,0	13.513
Bankalar	402	16.881	9.191	-45,6	14.395
Yurt Dışı Bankalar	414	10.045	6.637	-33,9	8.344
Yabancı Para	162	6.462	3.992	-38,2	5.159
Türk Lirası	252	3.583	2.645	-26,2	3.185
Yurt Dışı Kişiler	-12	6.836	2.554	-62,6	6.051
Krediler	-3.181	-4.738	-5.702	20,3	-4.777
Net Varlık Edinimi	-1.043	425	-1.273	-	-1.986
Net Yükümlülük Oluşumu	2.138	5.163	4.429	-14,2	2.791
Bankacılık Sektörü	1.632	-3.373	3.207	-	827
Bankacılık Dışı Sektörler	354	8.177	1.548	-81,1	1.479
Ticari Krediler	1.851	-3.764	-432	-88,5	2.743
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	9	-38	-45	18,4	-60
Rezerv Varlıklar (net)	7.663	1.205	-10.958	-	148
Net Hata ve Noksan	208	20.597	1.406	-93,2	6.738

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Utkan İnam
Uzman Yardımcısı
utkan.inam@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.